

Вплив української сільськогосподарської продукції на виробництво продукції з доданою вартістю в ЄС (м'ясна продукція)

Вступ

Виробництво яловичини, свинини та м'яса птиці значною мірою залежить від кормової бази, зокрема таких сільськогосподарських культур, як кукурудза, пшениця та соєвий шрот. Ці компоненти мають вирішальне значення для росту тварин, їх продуктивності та якості кінцевого м'ясного продукту та є основою у виготовленні концентрованих кормів. Українська сировина є конкурентною за ціною, що допомагає виробникам утримувати низьку собівартість виробництва м'яса. Даний аналітичний звіт підготовлений на основі даних Єврокомісії та бази Eurostat.

Баланси ринку пшениці та кукурудзи ЄС

- Рівень самозабезпечення виробництвом **кукурудзи** склав 82,5% в 2024 р. і за прогнозом Єврокомісії зменшиться в 2025 р., що означає критичну залежність від імпорту, частка України в якому у 2024 р. склала 69% (13,8 млн т).
- Ринок **пшениці** в ЄС є профіцитним із рівнем самозабезпечення – 124% у 2024 р., високий рівень якого сформувався за рахунок суттєвих перехідних залишків. Частка України в імпорті пшениці склала 59% (6,4 млн т). У 2025 р. прогнозується суттєве зменшення виробництва м'якої пшениці (8,7%).

Фактичний та прогнозний баланс попиту та пропозиції кукурудзи та пшениці ЄС, млн т

	Пшениця		Кукурудза	
	2024	2025 прогноз	2024	2025 прогноз
Початкові запаси	19,7	17,6	20,4	20,9
Виробництво	125,5	114,6	62,7	60,1
Імпорт	9,6	7,0	19,0	19,0
Експорт	35,3	26,0	4,8	3,0
Внутрішнє споживання	101,2	100,8	76,0	75,8
в т.ч. кормове споживання	45,8	45,3	58,9	58,6
Повне використання	137,2	127,5	81,3	79,1
Кінцеві запаси	17,6	11,7	20,9	20,9
Самозабезпечення, %	124,1%	113,7%	82,5%	79,4%

Джерело: Євростат

Частка української сировини у виготовленні м'ясної продукції: яловичини, свинини та м'яса птиці

- Враховуючи статистичні показники Європейської асоціації виробників кормів (FEFAC) та дослідження наукових інститутів щодо рецептів концентрованих кормів для виробництва окремих груп м'ясної продукції, в розрахунок були взяті наступні рецепти:

Сировина	Яловичина	Свинина	М'ясо птиці
Кукурудза	30%	35%	40%
Пшениця м'яка	15%	15%	15%
Шрот (соєвий+сосяшниковий)	10%	15%	32%
Інші складові	45%	35%	13%

Джерело: FEFAC

- При цьому конверсія концентрованих кормів у вирощуванні живої маси орієнтовно складає для яловичини 450%, для свинини 280% та для м'яса птиці – 150%.
- Таким чином, розрахунок витрат сировини для виготовлення окремих груп м'яса можна проводити відповідно до наступних коефіцієнтів:

Розрахунок витрат основних видів сировини у виготовленні м'ясної продукції в ЄС

М'ясна продукція	Сировина	Потреба у комбікормі на виготовлення 1 кг l.w.e., кг	Потреба у комбікормі на виготовлення 1 кг c.w.e., кг	Потреба в сировині на виготовлення 1 кг c.w.e., кг
Яловичина	Кукурудза	4,5	9,0	2,70
	Пшениця			1,35
	Шрот			0,90
Свинина	Кукурудза	2,8	4,0	1,40
	Пшениця			0,60
	Шрот			0,60
М'ясо птиці	Кукурудза	1,5	2,1	0,86
	Пшениця			0,32
	Шрот			0,69

l.w.e. (live weight equivalent) – жива вага; c.w.e. (carcass weight equivalent) – каркасна вага

Джерело: власні розрахунки

Динаміка виготовлення м'ясної продукції в ЄС в період 2020-2024 р., 1000т (с.w.e.)

Продукція	Виробництво, 1000т (с.w.e.)				
	2020	2021	2022	2023	2024
М'ясо птиці	13 591	13 229	13 066	13 389	13 921
Свинина	23 219	23 615	22 277	20 829	20 724
Яловичина	6 904	6 883	6 722	6 462	6 430
Всього	43 714	43 727	42 065	40 680	41 075

Джерело: Євростат

- За попередніми розрахунками, для забезпечення виробництва м'ясної продукції у 2024 р. Євросоюзом було використано 58,3 млн т кукурудзи, 26 млн т м'якої пшениці та 27,8 млн т соєвого та соняшникового шроту.

Розрахунок частки української сировини в концентрованих кормах у виробництві м'ясної продукції в ЄС у 2024 р., тис. т

Тип продукції	Кукурудза	Пшениця	Шрот
М'ясо птиці	11 932	4 475	9 546
Свинина	29 014	12 434	12 434
Яловичина	17 361	8 681	5 787
Всього	58 307	25 590	27 767
Виробництво	62 700	125 500	16 390
Загальний імпорт ЄС	20 080	10 779	19 300
<i>в т.ч. імпорт з України</i>	<i>13 793</i>	<i>6 364</i>	<i>606</i>
% України у потребі кормових складових	24%	25%	2%

Джерело: власні розрахунки; Євростат

- За нашими розрахунками, імпортовані обсяги української сировини до ЄС в 2024 р. забезпечили 24% потреби в кукурудзі, 25% в пшениці та 2% в шроті.

Частка української сировини у виготовленні експортованої м'ясної продукції: яловичини, свинини та м'яса птиці

Динаміка експорту м'ясної продукції ЄС в період 2020-2024 р., 1000т (с.в.е.)

Продукція	Експорт, 1000т (с.в.е.)				
	2020	2021	2022	2023	2024
М'ясо птиці	2 346	2 136	1 913	1 828	1 883
Свинина	4 944	4 752	3 991	3 008	2 932
Яловичина	593	567	517	525	577
Всього	7 883	7 455	6 421	5 361	5 392

Джерело: Євростат

- Для забезпечення фактично виготовленої м'ясної продукції Євросоюзу, яка була експортована на зовнішні ринки у 2024 р., потреба в сировині орієнтовно склала: кукурудза – 7,3 млн т, пшениця – 3,1 млн т та шрот – 3,6 млн т.
- Відповідно, українська сировина, яка була експортована до ЄС у 2024р повністю покрила потребу в кукурудзі, пшениці, та на 17% покрила потребу в шротах для виробництва м'ясної продукції, яка була експортована з Євросоюзу.

Розрахунок частки української сировини в концентрованих кормах у виробництві експортованої м'ясної продукції ЄС у 2024 р., тис. т

Тип продукції	Кукурудза	Пшениця	Шрот
М'ясо птиці	1 614	605	1 291
Свинина	4 105	1 759	1 759
Яловичина	1 558	779	519
Всього	7 277	3 143	3 570
Виробництво	62 700	125 500	16 390
Загальний імпорт ЄС	20 080	10 779	19 300
<i>в т.ч. імпорт з України</i>	<i>13 793</i>	<i>6 364</i>	<i>606</i>
% України у потребі кормових складових	190%	202%	17%

Джерело: власні розрахунки

Частка української сировини у виготовленні концентрованих кормів у Польщі

Динаміка виробництва м'ясної продукції в Польщі у період 2021-2024 р., 1000т (с.в.е.)

Виробництво	2021	2022	2023	2024	24 до 23, %
М'ясо птиці	2 540	2 730	2 746	2 892	+5%
Свинина	1 976	1 795	1 765	1 901	+8%
Яловичина	555	541	515	637	+24%
Всього	5 072	5 066	5 026	4 979	+8%

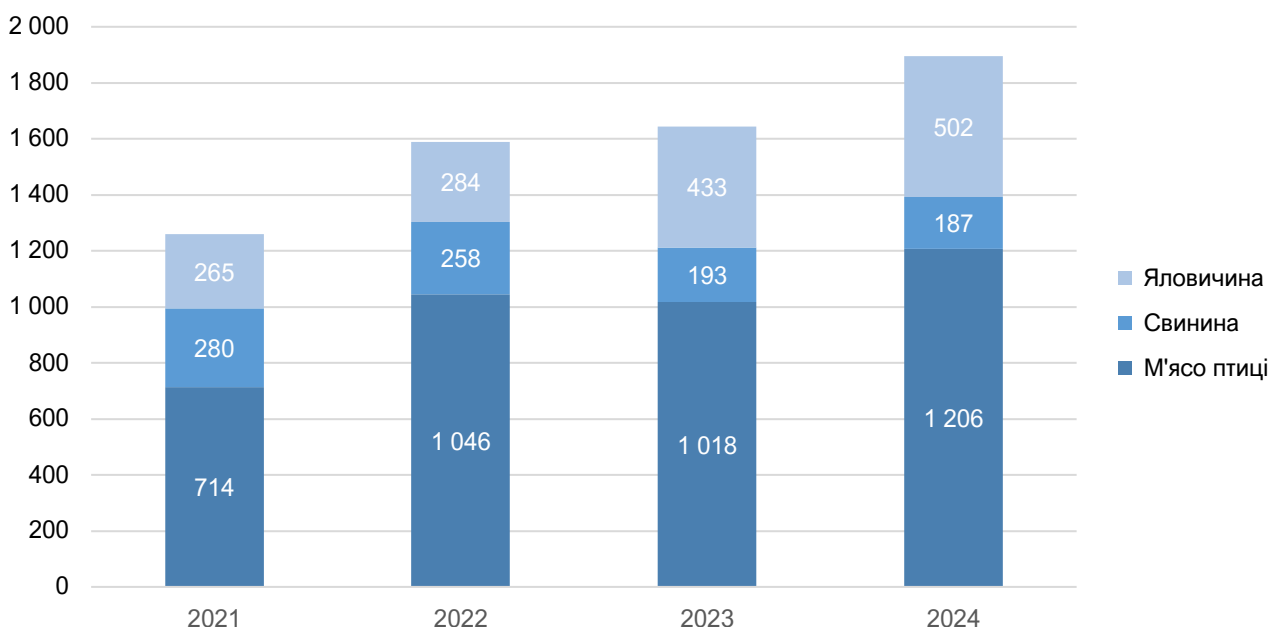
Динаміка експорту м'ясної продукції Польщі у період 2021-2024 р., 1000т (с.в.е.)

Експорт	2021	2022	2023	2024	24 до 23, %
М'ясо птиці	1 684	1 802	1 870	2 029	+8%
Свинина	530	450	392	426	+9%
Яловичина	536	517	570	611	+7%
Всього	2 749	2 769	2 833	3 066	+8%

Джерело: Євростат

- Загальний експорт м'ясної продукції Польщі в період із 2021 по 2024 рр. демонструє зростання з найбільшим приростом (+8%) у 2024 р. При цьому, експорт кожної окремої групи також зріс в кількісному показнику.
- Виробництво м'яса птиці в 2022 р. значно зросло, тренд продовжився в 2023 р. і в 2024 р., одна із причин - завдяки більш доступним цінам на корми, в тому числі і з України. У 2025 р. очікується менший приріст виробництва м'яса птиці в ЄС (+0,9%) через цінову конкуренцію з боку інших видів м'яса та більш стабільний глобальний попит.
- Збільшення пропозиції свинини в ЄС у поєднанні із обмеженим попитом призвело до зниження внутрішніх цін із травня 2024 р., таким чином, враховуючи кількісний приріст експортованої свинини, прибуток від реалізації зменшився на 3% на відміну від яловичини (+16%) та м'яса птиці (+18%).
- Після спадаючого тренду з 2021 р., виробництво яловичини в Польщі показало значний приріст в 2024 р. (+122 тис. т с.в.е. в еквіваленті яловичини). Помірні ціни на корми та високі ціни на туші є причинами приросту в прибутку від експорту.

Експорт м'ясної продукції Польщі, млн €

Джерело: Євростат

Розрахункова потреба в сировині для виробництва м'ясної продукції в Польщі, 2021-2024 рр., 1000т

Сировина		2021	2022	2023	2024
Кукурудза	Потреба для кормів у загальному виробництві	6 443	6 313	6 214	6 860
	Потреба для кормів у виробництві експортованої продукції	3 631	3 570	3 692	3 984
	Виробництво в Польщі	7 461	8 503	9 152	9 398
	Імпорт до Польщі	59	1 923	640	71
	в т. ч. імпорт з України	6	1 848	597	2
	% України в потребі під загальне виробництво	0,1%	29%	10%	0,03%
	% України в потребі під виробництво експортованої продукції	0,2%	52%	16%	0,1%

Сировина		2021	2022	2023	2024
Пшениця	Потреба для кормів у загальному виробництві	2 752	2 684	2 636	2 930
	Потреба для кормів у виробництві експортованої продукції	1 582	1 547	1 606	1 732
	Виробництво в Польщі	12 119	13 445	13 178	12 415
	Імпорт до Польщі	4	536	356	1
	в т. ч. імпорт з України	3	523	347	1
	% України в потребі під загальне виробництво	0,1%	19%	13%	0,03%
	% України в потребі під виробництво експортованої продукції	0,2%	34%	22%	0,06%
Шрот	Потреба для кормів у загальному виробництві	3 427	3 436	3 405	3 697
	Потреба для кормів у виробництві експортованої продукції	1 955	1 971	2 031	2 197
	Імпорт до Польщі	2 548	2 493	2 714	3 413
	в т. ч. імпорт з України	104	147	299	340
	% України в потребі під загальне виробництво	3%	4%	9%	9%
	% України в потребі під виробництво експортованої продукції	5%	7%	15%	15%

Джерело: Євростат, власні розрахунки

- У 2023 р. експорт зернових із України до Польщі був зупинений через численні протести фермерів, проте імпорт соєвого шроту виріс на 14% (до 0,3 млн т), та склав 9% загальної потреби у виготовленні кормів, та 10% загального імпорту з третіх країн.

